

RUUKIN KUNTA

PL 18

92401 Ruukki

LUOHUANJOEN KUNNOSTUSHANKE:

(Päätös: 26.7.2005 nro 29845 Pohjois-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus;
Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto)

LOPPURAPORTTI

LUOHUANJOEN KUNNOSTUSHANKE

Sisällysluettelo

- 1.Hankkeen yhteystiedot
- 2.Hallinnoija, toteutusorganisaatio, rahoittajat
- 3.Hankeorganisaatio ja sen eri osien keskeiset tehtävät
- 4.Ohjelma
- 5.Hankkeen aikataulu
- 6.Tausta ja kehittämistarpeen määrittely
- 7.Hankkeen toimintaympäristö
- 8.Aikaisemmat selvitykset ja hankkeet
- 9.Hankkeen tavoitteet ja arvio toteutumisesta (tulos/tuotos)
- 10.Suoritetut toimenpiteet
- 11.Resurssien käyttö ja kustannusten syntyminen
- 12.Kyläillat, koulutus
- 13.Hankkeen toteutumisen arviointi

1. Hankkeen yhteystiedot

Hanke: Luohuanjoen kunnostushanke
Raportoija: Jyrki Raatikainen
Hankenumero: 20749
Diaarinumero: 481/3514-2005

2. Hallinnoija, toteutusorganisaatio, rahoittajat

Hankkeen hallinnoija:
Ruukin kunta
Siikasavontie 1A / PL 18 92401 Ruukki
P: 08 – 27911 Fax: 08 – 2791295
Email: ruukin.kunta@ruukki.fi

Hankkeen johtaja:
Tommi Lepojärvi (kunnanjohtaja)
PL 18 92401 Ruukki
P: 08 – 2791 200
Gsm: 044 – 0808200
Email: tommi.lepojarvi@ruukki.fi

Hankevastaava:
Jyrki Raatikainen
Ruukin kunta Tekninen toimi PL 18 92401 Ruukki
Gsm: 044 – 0808916
Email: jyrki.raatikainen@ruukki.fi

Toteutusorganisaatio:
Hankkeen johtaja: Tommi Lepojärvi (kunnanjohtaja)
Kirjanpitäjä: Maija-Liisa Heikkilä
Hankevastaava: Jyrki Raatikainen
Yhteyshenkilöt Luohualla: Pirjo Luomajoki, Jukka Karhumaa, Martti Rankinen

Rahoittajat:
TE-keskus
Ruukin kunta
Turveruukki Oy
Luohuanjoen jakokunta

3. Hankeorganisaatio ja sen keskeiset tehtävät

Hankkeen toteutumista ohjasi ja valvoi ohjausryhmä.

Ohjausryhmä:

Ruukin kunta: Tommi Lepojärvi (pj.), Pirjo Luomajoki (sihteeri), Pekka Seppinen, Pekka Aitto-oja

Ruukin kunnanhallitus: Raimo Niinimaa

Ruukin kunnan valvontalautakunta: Tuomo Keihäs

Turveruukki Oy: Tarja Väyrynen (varalla Heikki Karppimaa)

Luohuanjoen jakokunta: Martti Rankinen

Luohuan maaseutuyhdistys: Jukka Karhumaa

TE-keskus: Kukka Kukkonen / Tiina Lämsä

Metsäkeskus: Maria Isolahti / Rita Holopainen

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus: Kari Siekkinen / Jorma Rantakangas

4. Ohjelma:

Alueellinen maaseutuohjelma

5. Hankkeen aikataulu:

Hakemuksessa aikatauluksi määriteltiin 1.1.2005 – 31.12.2005. Päätös saatiin 26.7.2005. Siinä hankkeen aikatauluksi annettiin 1.7.2005 – 28.2.2006. Käytännössä hankkeen työt aloitettiin 26.9.2005. Tällöin pidettiin ohjausryhmän kokous, jossa hankevastaavaksi valittiin Jyrki Raatikainen.

6. Tausta ja kehittämistarpeen määrittely:

Vuosina 2002, 2003 ja 2004 Luohuanjoen vesi happamoitui. Ilmiö johtui alueella esiintyvien runsaasti sulfidia sisältävien alunamaiden kuivumisesta. Sulfidi hapettuu maaperän kuivatuksen yhteydessä rikkihapoksi ja muodostaa helposti veteen liukenevia suoloja, joiden seurauksena veden pH laskee huomattavan alas. Happamuus liuottaa veteen eliöille myrkyllisiä suoloja. Tästä on seurauksena mm. kalakuolemia. Luohuanjoen veden laatu on ollut ajoittain tällainen.

Ympäristökeskuksen suorittamissa Luohuanjoen veden happamoitumistutkimusten yhteydessä ympäristöviranomaiset ehdottivat, että jos kunta sitoutuu Luohuanjoen kevyeen kunnostushankkeeseen niin

Ympäristökeskus on valmis harkitsemaan virkatyönä suoritettavaa laajempaa Luohuanjoen kunnostushanketta. Luohuan maaseutuyhdistys ja Luohuanjoen

jakokunta ottivat tämän jälkeen yhteyttä kunnan viranhaltijoihin. 8.12.2004 Ruukin kunnanhallitus otti kokouksessaan myönteisen kannan Luohuanjoen kunnostushankkeeseen. 7.2.2005 hankkeesta jätettiin hakemus TE-keskukselle.

Luohuanjoen lähes umpeenkasvaneisiin suvantoihin oli kertynyt runsaasti kiintoainesta. Joen rannat olivat pusikoituneet. Joki oli ollut ennen kylien maisemallinen keskipiste. Nyt se oli enää tuskin näkyvässä. Joen maisemalliset arvot ja virkistyskäyttö mahdollisuudet olivat romahtaneet. Suvannot ruoppaamalla, pajukkoja kaatamalla ja vanha uimaranta kunnostamalla haluttiin jokea ennallistaa ja pyrkiä kohottamaan sen maisemallista ja virkistyskäyttö arvoa.

Luohuanjokivarren asukkaat ovat monissa eri yhteyksissä esittäneet happamoitumisongelmien selvittämistä ja toimenpiteisiin ryhtymistä joen veden laadun parantamiseksi. Lisäksi Luohuanjoen järjestely-yhtiö on tehnyt ympäristökeskukselle 22.3.2004 päivätyn aloitteen, jossa happamoitumisongelman poistamisen lisäksi esitetään jokiuoman kunnostamista.

7. Hankkeen toimintaympäristö

Hankkeen toimintaympäristö on Ruukin kunnassa sijaitsevien Luohuan ja Rankisperän Luohuanjoen välisen vesistöalueen yhteenkasvaneet suvannot: Koivuranta, Pieni-Rankinen ja Sala, Alarannanlampi, Koski, Kaahilanlampi, Piimäala, Jussilanranta, Niemi, Lamposuvanto, Jokiranta, Iso-Rankinen, Yliahde sekä Nelonen ja Yliaho.

8. Aikaisemmat selvitykset ja hankkeet

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus Mirja Heikkinen 2004: Luohuanjoen happamoitumiseen liittyvät vesianalyysit vuosina 2002 ja 2003.

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2004 Sanna Kelhä ja Pekka Hynninen: Happamat sulfaattimaat Luohuanjoen valuma-alueen pelloilla.

Metsäkeskus 2006 Pauli Juntunen ja Katri Willman: Metsätalous alunamailla.

9. Hankkeen tavoitteet ja arvio tavoitteiden toteutumisesta

Hankkeen tavoitteena on koota Luohuanjoen valuma-alueen maanomistajien ja Luohuan kyläläisten tarpeelliseksi katsomat ympäristön kehittämiskohteet yhdeksi suunnitelmaksi ja toteuttaa muutamia yhdessä tärkeimmiksi valittuja kohteita ja saada aikaan keskustelua ja yhteinen näkemys joen veden laadun ja kunnan kohentamisesta sekä joen suojelemisessa jatkossa. Hankkeen tavoitteena syntyy

Luohuanjokeen liittyvä ympäristötietopaketti ja toimintaohjeet maisemanhoitoon ja alunamailla toimimiseen. Sivuille kerätään lisäksi vanhaa valokuvamateriaalia. Hankkeen kyläilloissa 17.10.2005 ja 23.2.2006 tiedotettiin alunamailla toimimisesta ja annettiin neuvontaa maiseman- ja luonnonhoidosta sekä maiseman- ja luonnonhoidon erityistukihakemuksista.

Hankkeessa tuotettiin laavut grillausvälineineen Karhuviidankivelle, Tönkyräkankaalle sekä Jussilanrannalle, jolle rakennettiin myös uimakopit, kuivakäymälä ja pelastusrengasteline.

Luohuan kylän internet sivuille koottiin ympäristötietopaketti sekä kerättiin vanhoja valokuvia ja muita dokumentteja.

Viidelle tilalle tehtiin maiseman- ja luonnonhoidon erityistukihakemukset.

10. Suoritetut toimenpiteet

08.12.2004 Kunnanhallituksen kokous / Pykälä 388: kunnanhallitus päätti hyväksyä Luohuanjoen kunnostushankkeen suunnitteluun 3.500 euron nettomäärärahan sekä rakentamiseen ja kunnostamiseen 10.000 euron nettomäärärahan. Samassa kokouksessa kunnanhallitus päätti antaa kunnanjohtajalle valtuuden nimetä henkilön, joka koordinoi Luohuanjoen kunnostushanketta.

07.02. 2005 Luohuanjoen kunnostushankkeen hakemus.

31.05.-04.06.2005 Martti Rankisen johdolla raivattiin talkoilla jokirantaa yht. 45 miestyötuntia.

26.07.2005 Luohuanjoen kehittämishankkeen päätös.

01.09.2005 Tönkyräkankaan laavutalkoiden ensimmäinen työpäivä.

26.09.2005 ohjausryhmän kokous 1/2005

Hankkeen käytännön toteutuksesta vastaavaksi nimettiin Jyrki Raatikainen, kyläläisten ja maanomistajien tiimiksi Jukka Karhumaa, Martti Rankinen ja Pirjo Luomajoki.

17.10.2005 Luohuanjoen kunnostus- ja Metsätalous alunamailla - hankkeen yhteinen kyläilta Luohuan ala-asteella. Päätettiin ruoppauspaikoista ja ympäristönhoitotöistä. Tilaisuuteen osallistui 30 henkilöä.

Loka-marraskuu 2005

Luvat:

Luohuanjoen jakokunnan hyväksyntä ruoppaukseen.

Ilmoitus vesirakennustyöstä karttaliitteineen Pohjois-Pohjanmaan

Ympäristökeskukselle.

Luvat ruoppausmaiden läjitykseen ja kaivinkoneen kulkemiseen maanomistajilta.

Maisematyölupahakemus ja viranhaltijan maisematyölupapäätös.

Pohjois-Pohjanmaan Ympäristökeskuksen ruoppaustyölupa 4.11.2005.

18.10.2005 Karhunviidankiven laavutalkoiden ensimmäinen päivä.

26.10.2005- 28.11.2005 ruoppaukset yht. 146 tuntia.

Kohteet:

Koivuranta, Pieni-Rankinen/Sala, Alarannanlampi, Koskela, Kaahilanlampi

(Metsärkilä), Martinlampi (Piimäala), Jussilanranta, Niemi, Lamposuvanto,

Jokela (Jokiranta), Iso-Rankinen, Yliahde, Nelonen/ Yliaho.

19.11.-02.12. 2005 Ritva Luomajoen suorittama jokivarren risusavotta yht. 20 tuntia.

26.11.-02.12.2005 Matti Hännisen suorittama jokivarren risusavotta yht. 14 tuntia

09.12.2005 ohjausryhmän kokous 2/2005

Hankkeen tilannekatsaus

20.12.2005-14.01.2006 Jukka Karhumaan suorittama jokivarren risusavotta yht. 27 tuntia

21.12.2005-14.01.2006 Matias ja Miika Karhumaan suorittama jokivarren risusavotta yht. 48 tuntia

Joulukuun 2005 kuntatiedote: vanhojen dokumenttien keräysilmoitus

Luohuaajoen kunnostushankkeen internet-sivuille

16.01.2006 Karhunviidankiven laavutalkoiden viimeinen päivä. Talkootyöaika 187 miestyötuntia.

16.01.2006 Tönkyränkankaan laavun viimeinen talkoopäivä. Talkootyöaika 77 miestyötuntia.

25.01.2006 kirjallinen lupa maaomistajalta Karhuviidankiven laavun rakentamiseen. (Suullinen lupa oli kysytty jo aikaisemmin.)

26.01.2006 Paavo Kanaselta ostetun Jussilanrannan laavun rakentamisen ensimmäinen talkoopäivä.

01.02.2006 väliraportti TE-keskukselle.

01.02.2006 ohjausryhmän kokous 1/2006.

Päätettiin selvittää Maaseutukeskuksen mahdollisuus osallistua maisemanhoidon suunnitteluun ja tilakohtaisten erityistukikohteiden kartoitusten markkinointiin ja suunnitteluun sekä maatalouden vesiensuojeluun liittyvään neuvontaan jokivarsille ja maaseutumaisemaan.

07.02. 2006 Jussilanrannan laavun viimeinen talkoopäivä yht. 40 tuntia.

23.02.2006 yleisötilaisuus jokivarsien maiseman- ja ympäristönhoidosta.

Luennoitsijoina maisemansuunnittelija Maarit Satomaa ProAgria Oulun Maaseutukeskuksesta sekä Nouseva Rannikkoseutu ry toiminnanjohtaja Soila Haapsaari. Tilaisuudessa 25 osallistujaa.

29.05.2006 ohjausryhmän viimeinen kokous

Kokouksessa käsiteltiin loppuraportti ja maksatushakemukseen kuuluvat asiat. Hankkeen todettiin saavuttaneen sille asetetut tavoitteet.

11. Resurssien käyttö ja kustannusten syntyminen

Hankkeen kokonaisrahoitus

TE-keskus, EU 11356 €

TE-keskus, valtio 18923 €

Kunta 7580 €

Yksityinen 7580 e

12. Kyläillat, koulutus

Hankkeessa järjestettiin kaksi kyläiltaa ja annettiin seuraavasti koulutusta:
17.10.2005 Luohuanjoen kunnostushankkeen ja Metsätalous alunamailla hankkeen yhteinen kyläilta Luohuan ala-asteella.

23.2.2006 ProAgria Oulun Maaseutukeskuksen (Maarit Satosaari) ja Nouseva rannikkoseutu ry:n (Soila Haapsaari) maiseman- ja luonnonhoitoon sekä Leader-rahoituksen tulevaisuuden näkymiin keskittynyt yleisötilaisuus Luohuan ala-asteella. Sen lisäksi viidelle tilalle annettiin maiseman- ja luonnonhoidon erityistukineuvontaa.

Molemmista tilaisuuksista kirjoitettiin laajat artikkelit Siikajokilaaksoon.

13. Hankkeen toteutumisen arviointi

Hankkeessa saavutettiin ja jopa ylitettiin sille asetetut tavoitteet.

Kustannusarvio ei toteutunut rahoituspäätöksen mittakaavassa johtuen osittain hankkeen aloituksen viivästyttämisestä.

Hankkeen vaikutuksesta Luohualla on yhä voimistunut halu jatkaa joen kunnostamista. Ympäristömyönteisyys ja keskustelu joen kunnosta sekä jatkotoimenpiteistä on voimistunut. Joki haluttaisiin kunnostaa myös Luohuan kylältä jokisuuhun asti ainakin samassa mittakaavassa kuin mitä tässä hankkeessa tehtiin yläjuoksun osalta.